

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан соціально-гуманітарного
факультету
Оксана ГОМОТЮК
" 30 " 08 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
" 30 " 08 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ІНІНОТ
Святослав Питель
" 30 " 08 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

ДОШКІЛЬНА ЛІНГВОДИДАКТИКА

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність – 012 Дошкільна освіта
Освітньо-професійна програма – «Дошкільна освіта. Інклюзивна освіта»

кафедра освітології і педагогіки

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Екзамен
Денна	2	3	24	24	3	8	31	90	3
Заочна	2	3	8	4			78	90	4

30.08.2024
[Signature]

Тернопіль – 2024

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальності 012 «Дошкільна освіта», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 10 від 23 червня 2023р.)

Робочу програму склала к.п.н., доцент, доцент кафедри освітології і педагогіки Оксана ПИСАРЧУК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри освітології і педагогіки (протокол № 1 від 26 серпня 2024р.).

Завідувач кафедри,
д.пед.н., проф.

Лілія РЕБУХА

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 012 «Дошкільна освіта» (протокол №1 від 30 серпня 2024 р.).

Голова групи забезпечення
спеціальності, д.пед.н., проф.

Володимир ЧАЙКА

Гарант освітньої програми,
к.пед.н., доцент,
доцент кафедри освітології і педагогіки

Ольга ГЛАВАЦЬКА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Дошкільна лінгводидактика»

1. Опис програми

Дисципліна – «Дошкільна лінгводидактика»	Галузь знань, спеціальність,СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 3	Галузь знань: 01«Освіта/педагогіка»	Статус дисципліни: нормативна, циклу професійної підготовки Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 5	Спеціальність: 012 Дошкільна освіта Освітньо-професійна програма: «Дошкільна освіта. Інклюзивна освіта»	Рік підготовки: Денна – 2 Заочна – 2 Семестр: Денна – 3 Заочна – 3
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: Денна – 24 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна – 24 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин: <i>денна – 90 год</i> <i>заочна – 90 год</i>		Самостійна робота: Денна – 31 год, Заочна – 108 год. Індивідуальна робота - 3 год. Тренінг – 8 год.
		Вид підсумкового контролю: екзамен

2. Мета і завдання вивчення дисципліни.

Навчальна дисципліна забезпечує формування у здобувачів освіти спеціальності «Дошкільна лінгводидактика» освітнього ступеня «бакалавр» теоретико-методологічних знань про філософські, природничі, психологічні, лінгвістичні, лінгводидактичні, лінгвометодичні, технологічні засади побудови освітнього процесу, спрямованого на розвиток мовлення і навчання дітей рідної мови – формування мовленнєвої, комунікативної компетенцій. Що, зокрема, включає: знання мовленнєвого компонента Державного стандарту дошкільної освіти, базисних характеристик мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку, чинних освітніх програм для дітей дошкільного віку, вмінь застосовувати сучасні методики та технології розвитку мовлення і навчання дітей рідної мови. Специфіка опанування студентами змістом дисципліни полягає як у засвоєнні теоретичних, методичних, технологічних знань, так й у опануванні практичними та професійними комунікативно-мовленнєвими вміннями.

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою навчальної дисципліни є підготовка студентів до виконання основних професійних функцій у сфері комунікативно-мовленнєвого розвитку дітей раннього і дошкільного віку; реалізації завдань формування мовленнєвої, комунікативної компетенцій у дітей дошкільного віку, формування здатності проектувати і здійснювати освітній процес у закладі дошкільної освіти з урахуванням індивідуальних досягнень дитини у комунікативно-мовленнєвій сфері, особливостей розвитку її особистості.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- надання студентам знань про теоретико-методологічні й історичні засади дошкільної лінгводидактики, ознайомлення з основними напрямками розвитку дітей раннього та дошкільного віку, методами і прийомами розвитку мовлення дітей вказаних вікових періодів;
- становлення наукового світогляду майбутніх педагогів, розвитку у них стійкого інтересу до самопізнання, самовиховання і самоосвіти;
- формування здатності до аналізу особливостей мовленнєвого розвитку дітей на кожному віковому етапі;
- засвоєння закономірностей, принципів та методики розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування та навчання грамоти дітей дошкільного віку;
- підготовка до практичного здійснення формування мовленнєвої та комунікативної компетенції дітей в сучасних умовах дошкільного виховання;
- вивчення, аналіз та узагальнення набутого практичного досвіду у закладах дошкільної освіти.

2.3. Передумови для вивчення дисципліни.

Вивчення курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних дисциплін (Вікова та педагогічна психологія, Дошкільна педагогіка, Методика розвитку та виховання дітей раннього віку), цілеспрямованої роботи над вивченням фахової літератури, використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, обробки, аналізу та використання інформації з різних джерел, активності на лекціях і практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.4. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Процес вивчення дисципліни «Дошкільної лінгводидактики» спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

- Здатність до міжособистісної взаємодії (ЗК-6);
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК-7);
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК-8);
- Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової компетентності) інформації (СК-1);
- Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими (СК-5);
- Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.(СК-11);
- Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку (СК-13);
- Здатність демонструвати розуміння інклюзивних цінностей, уміння розпізнавати та враховувати різноманітність осіб, здійснювати індивідуальний супровід в освітньому процесі. (СК-22).

2.5. Результати навчання.

Результатами вивчення дисципліни «Дошкільна лінгводидактика» є:

- Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку (ПР-1);
- Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій (ПР-2);
- Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами (ПР-3);

-Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку (ПР-4);

-Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти (ПР-5);

-Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами (ПР-6);

-Планувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей та потреб дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності (ПР-7);

-Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці (ПР-12);

-Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку. (ПР-18).

3. Програма дисципліни «Дошкільна лінгводидактика»

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади методики розвитку рідної мови

Тема 1. Вступ. Теоретичні основи дошкільної лінгводидактики

Предмет дошкільної лінгводидактики та основні положення і поняття курсу. Філософські основи методики розвитку рідної мови. Природничі основи методики. Внесок психологів та психолінгвістів у розробку проблем дошкільної лінгводидактики.

Література: [2; 4; 11; 12].

Тема 2. Завдання та зміст розвитку мовлення дітей дошкільного віку

Мовленнєва діяльність дітей, її характеристика. Зміст і завдання методики розвитку рідної мови. Зв'язок методики мови з іншими науками.

Література: [2; 3; 4; 5; 10; 11; 12].

Тема 3. Методи, прийоми та форми навчання дітей дошкільної лінгводидактики

Класифікація методів навчання з розвитку мови. Прийоми навчання дітей рідної мови. Види та типи мовленнєвих занять, їх загальна характеристика. Вимоги до мовленнєвих занять. Планування занять та повсякденної роботи з методики розвитку рідної мови дітей.

Література: [2; 4; 11; 13; 14; 16].

Тема 4. Загальна характеристика мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку

Характеристика мовленнєвого розвитку дітей 1 року життя, особливості засвоєння дітьми перших слів. Розвиток мовлення дітей 2 року життя, особливості засвоєння звуків дитиною рідної мови. Методика навчання дітей рідної мови на 3-5 році життя. Специфіка проведення мовленнєвих занять.

Література: [2; 4; 8; 9; 10; 11; 12].

Змістовий модуль 2. Технології розвитку мовлення дітей дошкільного віку в навчально-мовленнєвій діяльності

Тема 5. Виховання звукової культури мовлення у дітей дошкільного віку

Поняття звукової культури мовлення. Передумови виховання звукової культури мовлення. Закономірності засвоєння звука дитиною. Особливості звуковимови дітей дошкільного віку. Види та типи занять з виховання звукової культури мови.

Література: [2; 4; 10; 11; 12].

Тема 6. Теорія і методика розвитку словника дітей дошкільного віку

Особливості засвоєння слова дитиною дошкільного віку. Завдання та зміст словникової роботи в різних вікових групах. Методика розвитку словника дітей дошкільного віку. Заняття з словникової роботи, їх види та типи. Методи та прийоми з словникової роботи.

Література: [2; 4; 10; 11; 12].

Тема 7. Теорія і методика формування граматично правильного мовлення у дітей дошкільного віку

Поняття граматичної будови мови. Граматичні значення. Особливості засвоєння граматичної будови мови дітьми дошкільного віку. Типові граматичні помилки в мовленні дітей. Дитяче словотворення, його види, типи та механізми прояву. Види та типи занять з граматики.

Література: [2; 4; 6; 7; 8; 10].

Тема 8. Теорія і методика розвитку зв'язного мовлення у дошкільників

Поняття зв'язного мовлення. Загальна характеристика діалогічного мовлення. Розмова вихователя з дітьми – метод діалогічного мовлення. Види і тематика бесід, методика їх проведення. Загальна характеристика монологічного мовлення. Види дитячих розповідей, їх класифікація та методика проведення. Навчання дітей переказу художніх творів. Види та типи занять з розвитку зв'язного мовлення в різних вікових групах.

Література: [2; 4; 7; 8; 9; 10; 11].

Тема 9. Художньо-мовленнєва діяльність дітей дошкільного віку

Особливості сприймання дітьми художніх творів. Дослідження науковців. Методика художнього читання та розповідання дітям. Методика роботи з поетичними творами та бесідами після художнього читання. Ознайомлення дітей дошкільного віку з поетичними творами, методика заучування віршів з дітьми різних вікових груп. Методика проведення бесід з дітьми в різних вікових групах після читання творів різних жанрів. Структура художньо-мовленнєвих занять у різних вікових групах та методика їх проведення. Театралізована діяльність для дітей дошкільного віку. Види театрів. Ігри драматизації та методика їх проведення. Інсценування художніх творів. Літературні ранки та вечори. Куток книги в ЗДО.

Література: [2; 4; 10; 11; 12].

Тема 10. Сутність мовленнєвої готовності дітей до школи. Усвідомлення дитиною мовлення

Сутність мовленнєвої підготовленості дітей до школи. Змістовий аспект мовленнєвого розвитку дітей. Значення розвитку усвідомлення дітьми мовлення. Характеристика сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти. Етапи навчання грамоти. Підготовка до навчання грамоти на п'ятому році життя. Зміст і завдання підготовки до навчання грамоти на шостому році життя.

Література: [1; 2; 4; 5; 6; 8; 10; 11; 12].

4. Структура залікового кредиту дисципліни «Дошкільна лінгводидактика»

Тематика залікового кредиту	Кількість годин							ІРС	Тренінг	Контр. заходи
	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота					
	Денна	Заочна	Денна	Заочна	Денна	Заочна				
Змістовий модуль 1. Психолого-педагогічні основи ігрової діяльності в ранньому і дошкільному віці										
Тема 1. Теоретичні основи дошкільної лінгводидактики	2	2	2		3	8				Опитування, тестування
Тема 2. Завдання та зміст розвитку мовлення дітей дошкільного віку	2	2	2		3	9				Опитування, участь в дискусії
Тема 3. Методи, прийоми та форми навчання дітей дошкільної лінгводидактики	4		2	2	3	9				Опитування, тестування
Тема 4. Загальна характеристика мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку	4		2		2	9		4		Участь в дискусії
Змістовий модуль 2. Методика організації різних видів ігор дітей раннього та дошкільного віку в ЗДО										
Тема 5. Виховання звукової культури мовлення у дітей	2		2	-	4	9	3	4		Опитування

дошкільного віку									
Тема 6. Теорія і методика розвитку словника дітей дошкільного віку	2		2		4	8			Творче завдання
Тема 7. Теорія і методика формування граматично правильного мовлення у дітей дошкільного віку	4	2	4	2	4	8			Опитування, тести
Тема 8. Теорія і методика розвитку зв'язного мовлення у дошкільників	2	2	4		4	9			Участь в дискусії
Тема 9. Художньо-мовленнєва діяльність дітей дошкільного віку.	2		2		4	9			Опитування
Тема 10. Сутність мовленнєвої готовності дітей до школи. Усвідомлення дитиною мовлення	2		2		4	9			Опитування, тести
Всього	24	8	24	4	31		3	8	

5. Тематика практичних занять – 24 год

Мета практичних занять:

✓ Закріпити сформовані уявлення та поняття про сутність ігрової діяльності дітей раннього та дошкільного віку у вікових закономірностях на сучасному етапі розвитку педагогічної теорії та практики дитячої гри;

✓ Формувати практичні вміння та навички підготовки, планування та проведення усіх видів ігор дітей-дошкільників відповідно до нормативно визначеної сучасної педагогічної класифікації дитячих ігор в ЗДО;

✓ Формувати ціннісно-емоційне ставлення до проблеми підтримки та розвитку ігрової діяльності у дошкільному дитинстві як загальнолюдського соціально-культурного феномена.

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади методики розвитку рідної мови

Практичне заняття 1. Вступ. Теоретичні основи дошкільної лінгводидактики

Мета: сформувати поняття про основні принципи дошкільної лінгводидактики, сформувати уявлення про її значення для розвитку мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку. Вивчити основні теоретичні підходи до формування та розвитку мовлення дітей у дошкільний період, а також розглянути роль вихователя у цьому процесі.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Інтерференція, транспозиція в процесі засвоєння дітьми національних спільнот української мови. Типові помилки в мовленні дітей.
2. Дослідження проблеми навчання другої мови в дошкільному віці.
3. Аналіз програми А.М. Богуш з навчання дітей національних спільнот української мови.
4. Організація освітнього процесу з навчання дітей спілкування українською мовою.

Література: [2; 4; 11; 12].

Практичне заняття 2. Завдання та зміст розвитку мовлення дітей дошкільного віку

Мета: сформувати у студентів цілісне уявлення про основні завдання та зміст роботи з розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Вивчити принципи організації мовленнєвої діяльності дошкільників, окреслити ключові напрямки розвитку мовленнєвих навичок, такі як розширення словникового запасу, формування граматично правильного мовлення, розвиток зв'язного мовлення та формування культури мовленнєвої комунікації.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Мовленнєва компетенція дітей дошкільного віку, її компоненти.

2. Завдання і зміст роботи з формування мовленнєвої компетенції в різних вікових групах. Аналіз чинних освітніх програм
3. Аналіз чинних освітніх програм для закладів дошкільної освіти.
4. *Література:* [2; 3; 4; 10; 11; 12].

Практичне заняття 3. Методи, прийоми та форми навчання дітей дошкільної лінгводидактики.

Мета: ознайомити студентів із основними методами, прийомами та формами навчання в дошкільній лінгводидактиці. Сформуванню розуміння щодо того, як ефективно використовувати різні методи та прийоми для розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Вивчити форми організації навчання, які сприяють успішному формуванню мовленнєвих навичок у дітей, зокрема групові, індивідуальні, ігрові та інтерактивні форми роботи.

Питання для обговорення на семінарі:

5. Сучасне мовленнєве заняття. Види мовленнєвих занять.
6. Розвиток мовлення дітей у повсякденному житті.
7. Методи і прийоми розвитку мовлення дітей.
8. Засоби розвитку мовлення дітей
9. *Література:* [4; 8; 9; 10; 11; 12].

Практичне заняття 4. Загальна характеристика мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку

Мета: сформуванню у студентів цілісне розуміння процесу мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. Ознайомити з віковими особливостями мовленнєвого розвитку на різних етапах дошкільного періоду, зокрема розвитком словника, граматичних структур, зв'язного мовлення та комунікативних навичок.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Закономірності засвоєння дітьми дошкільного віку звуків, словникового складу, граматичних значень української (рідної мови).
  2. Методика формування фонетичної компетенції.
  3. Методика формування лексичної компетенції. 4. Методика формування граматичної компетенції.
- Література:* [2; 4; 8; 9; 10; 11; 12].

Змістовий модуль 2. Технології розвитку мовлення дітей дошкільного віку в навчально-мовленнєвій діяльності

Практичне заняття 5. Виховання звукової культури мовлення у дітей дошкільного віку.

Мета: сформуванню у студентів розуміння значення звукової культури мовлення для загального мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. Ознайомити з основними аспектами виховання правильної звуковимови, дикції та інтонації у дошкільників. Вивчити методи і прийоми формування чіткої та правильної артикуляції, а також попередження та корекції мовленнєвих порушень. Розкрити роль вихователя у створенні умов для розвитку звукової культури мовлення дітей.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Закономірності становлення і розвитку мовлення дітей на першому році життя. Шляхи формування мовлення дітей.
  2. Закономірності розвитку мовлення на другому році життя. Методика роботи з дітьми.
  3. Закономірності розвитку мовлення на третьому році життя. Методика роботи з дітьми
- Література:* [1; 2; 4; 9; 10; 12].

Практичне заняття 6. Теорія і методика розвитку словника дітей дошкільного віку.

Мета: освоєння методів і засобів пошуку наукової інформації в мережі Інтернет; організація спілкування за допомогою персональних комп'ютерів.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Етапи розвитку словника дітей дошкільного віку.
2. Фактори впливу на формування словникового запасу дошкільників.
3. Типи словникового запасу у дошкільників.

4. Особливості роботи з дітьми різного віку (ранній, молодший, середній, старший дошкільний вік) для розвитку їхнього словника.

Література: [2; 4; 11; 12].

Практичне заняття 7, 8. Теорія і методика формування граматично правильного мовлення у дітей дошкільного віку.

Мета: сформувати у студентів знання про основи теорії і методики формування граматично правильного мовлення у дітей дошкільного віку. Ознайомити з віковими особливостями засвоєння граматичних норм та закономірностями розвитку граматичних структур у дошкільників.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Феномен комунікативно-мовленнєвої діяльності, її структура.
2. Розвиток сфери спілкування з дорослими.
3. Розвиток сфери спілкування з однолітками.
4. Взаємозв'язки між розвитком мовлення і спілкування.

Література: [1; 2; 4; 6; 7; 10; 11; 12].

Практичне заняття 9, 10. Теорія і методика розвитку зв'язного мовлення у дошкільників.

Мета: Сформувати у студентів знання про теорію та методику розвитку зв'язного мовлення у дітей дошкільного віку. Ознайомити з основними етапами формування зв'язного мовлення, його складовими та віковими особливостями розвитку. Вивчити ефективні методи і прийоми, які сприяють розвитку монологічного та діалогічного мовлення, вміння складати розповіді, описувати предмети, події та висловлювати власні думки.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Завдання і зміст освітньої діяльності з розвитку зв'язного мовлення дітей. Аналіз чинних освітніх програм.
2. Методика проведення розмов, бесід з дітьми різних вікових груп.
3. Методика навчання різних видів розповідання.
4. Методика організації комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей старшого дошкільного віку
5. *Література:* [1; 3; 5; 6; 7; 9; 10; 11; 12].

Практичне заняття 11. Художньо-мовленнєва діяльність дітей дошкільного віку

Мета: формувати у студентів розуміння значення художньо-мовленнєвої діяльності для розвитку мовленнєвих та творчих здібностей дітей дошкільного віку. Ознайомити з видами художньо-мовленнєвої діяльності, такими як слухання літературних творів, вивчення віршів, інсценізації та складання власних творчих розповідей.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Теоретичні засади художньої-мовленнєвої діяльності.
2. Принципи ознайомлення дітей з художніми творами.
3. Сутність поняття «художньо-мовленнєва компетенція».
4. Завдання і зміст роботи з формування художньо-мовленнєвої компетенції в різних вікових групах.
5. Методика проведення занять з ознайомлення дітей з художньою літературою.

Література: [1; 2; 4; 8; 10; 11; 12].

Практичне заняття 12. Сутність мовленнєвої готовності дітей до школи. Усвідомлення дитиною мовлення.

Мета: формувати у студентів розуміння сутності мовленнєвої готовності дітей до школи, її компонентів і значення для успішної адаптації дитини в навчальному середовищі. Ознайомити з факторами, що впливають на мовленнєву готовність, і процесом усвідомлення дитиною власного мовлення.

Питання для обговорення на семінарі:

1. Сучасні підходи до навчання дітей дошкільного віку елементів грамоти. Порівняльний аналіз Державних стандартів дошкільної і початкової освіти.
2. Завдання і зміст освітньої діяльності з навчання дітей дошкільного віку елементів грамоти. Аналіз чинних освітніх програм.
3. Методика навчання дітей звукового і складового аналізу слів.

4. Методика ознайомлення дітей з словом, реченням.
5. Методика підготовки руки дитини до письма.
6. Дидактичний матеріал, навчальні посібники з навчання елементів грамоти, методика їх застосування.

Література: [1; 2; 3; 4; 8; 10; 11; 12].

1. Самостійна робота.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння здобувачами навчального матеріалу в поза аудиторний час без участі викладача. Обсяг і зміст самостійної роботи визначається робочою програмою та робочим планом в межах встановленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача. Самостійна робота здобувача забезпечується системою навчально-методичних засобів: конспектами лекцій, підручниками, навчальними та методичними посібниками, монографічною літературою і періодикою.

Навчальний матеріал, передбачений навчальним планом для засвоєння здобувачем в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять. Викладач проводить діагностику якості самостійної роботи здобувача на індивідуальних заняттях (консультаціях). Вони проводяться в позааудиторний час за окремим графіком, складеним кафедрою.

Завдання виконує кожен здобувач шляхом підготовки творчої роботи у вигляді реферату з презентацією згідно із рекомендованою тематикою поданою нижче. Реферат – це завершена теоретична робота з конкретної проблематики (теми) в межах навчальної програми курсу. Реферат виконується здобувачем самостійно при консультуванні викладачем. Оформляється за стандартним зразком і подається викладачу за два тижні до екзамену. Захист завдання шляхом усного звіту здобувача з підготовкою та оформлення презентації.

№ з/п	Тематика рефератів
1.	Теоретичні та наукові основи методики дошкільної лінгводидактики
2.	Завдання та зміст розвитку мовлення дітей дошкільного віку
3.	Методи та прийоми та форми навчання дітей дошкільної лінгводидактики
4.	Принципи, закономірності та засоби навчання дітей рідної мови
5.	Мовленнєвий розвиток дітей раннього віку
6.	Виховання звукової культури мовлення дітей дошкільного віку
7.	Теорія та методика розвитку словника дітей дошкільного віку
8.	Теорія та методика формування граматично правильного мовлення дітей дошкільного віку
9.	Теорія та технологія розвитку зв'язного мовлення дошкільників. Формування діалогічного мовлення дітей дошкільного віку
10.	Теорія та технологія розвитку зв'язного мовлення дошкільників. Формування монологічного мовлення дітей дошкільного віку
11.	Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку
12.	Методика роботи з поетичними творами та бесідами після художнього читання
13.	Методика проведення занять з художньої літератури у різних вікових групах
14.	Методика організації театралізованої діяльності для дітей різних вікових груп
15.	Теорія та технологія підготовки дітей до навчання грамоти
16.	Організаційно-методична робота з розвитку мовлення в ЗДО
17.	Становлення і розвиток дошкільної лінгводидактики.
18.	Представники епохи освітнього відродження на Україні про навчання дітей рідної мови.
19.	Становлення і розвиток дошкільної лінгводидактики в зарубіжних країнах.
20.	К. Ушинський про навчання дітей рідної мови.

21.	О.Духнович про навчання дітей рідної мови.
22.	І. Франко про ознайомлення дітей з живою народною мовою.
23.	Внесок Л. Косач-Квітки в скарбницю української та світової літератури.
24.	Використання творів Лесі Українки для дітей у роботі ЗДО.
25.	Педагогічна спадщина В.Сухомлинського у практиці роботи ЗДО.
26.	Сучасні дослідження з проблем лінгводидактики.
27.	Українська лінгводидактика: наукова школа А.Богущ.
28.	Т. Піроженко про сучасні підходи до мовленнєвого розвитку дошкільників.
29.	Програмне (проектне) забезпечення навчання дітей рідної мови в ЗДО України.
30.	Використання мнемотехніки у мовленнєвому розвитку дітей дошкільного віку

2. ТРЕНІНГ з дисципліни «Дошкільна лінгводидактика» (8 год)

Завдання для проведення тренінгу (на вибір студента):

Розробка та проведення цих завдань допоможуть здобувачам не тільки теоретично, а й практично зрозуміти специфіку дошкільної лінгводидактики, розвиваючи набуті здатності під час практичних занять з методики організації ігрової діяльності.

Завдання 1: Тренінг з активізації словникового запасу

Створіть та проведіть гру, яка допоможе активізувати словниковий запас дітей дошкільного віку на тему "Пори року". У грі повинні бути завдання на вивчення нових слів та їх використання у реченнях.

Завдання 2: Тренінг з розвитку мовлення через сюжетно-рольову гру

Розробіть сценарій сюжетно-рольової гри для дошкільників на тему "Подорож у космос". Включіть діалоги, які допоможуть дітям застосовувати активний словник і розвивати мовленнєву активність.

Завдання 3: Тренінг з методики навчання рідної мови через інтегровані заняття:

Створіть інтегроване заняття (мовлення + малювання) для дітей 5-6 років на тему "Моя сім'я". Заняття повинно сприяти збагаченню словникового запасу та розвитку зв'язного мовлення.

Завдання 4: Тренінг з використання мультимедійних технологій

Створіть мультимедійну презентацію для дошкільників, яка допоможе навчити нові слова з теми "Тварини" за допомогою зображень, відео та аудіо. Продумайте завдання для дітей після перегляду.

Завдання 5: Тренінг з розвитку граматичних навичок:

Створіть вправи для дошкільників, які допоможуть їм вивчити правила вживання родів іменників. Використовуйте ігрові завдання з предметами та персонажами.

Завдання 6: Тренінг з розвитку зв'язного мовлення:

Розробіть серію картинок (коміксів) і попросіть дітей скласти за ними розповідь. Використовуйте прийоми стимулювання розвитку зв'язного мовлення.

Завдання 7: Тренінг з методики навчання римованих віршів:

Підготуйте серію коротких віршиків для вивчення з дітьми. Проведіть заняття з використанням різних методик (запам'ятовування через рухи, римування з музикою).

Завдання 8: Тренінг з розвитку фонематичного слуху:

Розробіть вправи на розвиток фонематичного слуху дітей 4-5 років. Використовуйте рими, загадки та ігри, де діти мають визначити звуки на початку або в кінці слова.

Завдання 9: Тренінг з організації театралізованих вистав:

Організуйте театральну виставу з використанням казкових персонажів. Завданням є розвиток акторських та мовленнєвих навичок у дітей. Студенти повинні розробити сценарій та діалоги для дітей.

Завдання 10: Тренінг з розвитку діалогічного мовлення:

Розробіть серію ситуаційних завдань для розвитку діалогічного мовлення у дітей. Ситуації повинні бути пов'язані з повсякденними темами ("У магазині", "На прогулянці").

8. Методи навчання

В освітньому процесі застосовуються: лекції; практичні заняття, моделювання ігор, індивідуальні заняття; наочні (ілюстрація, демонстрація тощо), інтерактивні методи навчання, методи програмованого та проблемного навчання, розв'язування психолого-педагогічних задач, інтерактивні методи в процесі обговорення питань семінарських занять (дискусія, мозкова атака, ділова гра, психологічний тренінг).

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю.

В процесі вивчення дисципліни «Дошкільна лінгводидактика» використовують наступні методи оцінювання навчальної роботи студента за 100-бальною шкалою:

- поточне опитування;
- вирішення проблемних питань;
- оцінювання виконання тренінгу;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання самостійної роботи студентів;
- підсумковий екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Дошкільна лінгводидактика» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 2	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання*	Модульний контроль**	Поточне оцінювання*	Модульний контроль**	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Середнє арифметичне з оцінок отриманих під час опитування на кожному практичному занятті.	Модульна контрольна робота.	Середнє арифметичне з оцінок отриманих під час опитування на кожному практичному занятті.	Модульна контрольна робота.	Оцінка за виконане завдання	Оцінка за виконане завдання	Тестові завдання (15 тестів по 46. за тест) – макс. 60 балів. Пит. 1 – макс. 20 балів. Пит. 2 – макс. 20 балів.

* Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оцінений кожного практичного заняття). Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою «0» та враховуються при визначенні середнього арифметичного. Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне оцінювання проводиться під час консультацій, та шляхом виконання завдань в системі Moodle.

** Модульна контрольна робота проводиться у вигляді письмової роботи і складається з двох частин: 1) тестові завдання та 2) теоретично-творчі питання. Оцінка за модульну контрольну роботу визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих за виконання модульних завдань.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ЄКТС
90–100	“Відмінно”	A (відмінно)
85–89	“Добре”	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	“Задовільно”	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	“Незадовільно”	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
01–34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)

10. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№ за/п	Найменування	№ теми
1.	Мультимедійний проектор Epson EB-505 (1 шт.). Екран проєкційний BRYAN 2:1,5 (1шт.)	1-9
2.	Ноутбук (Базове програмне забезпечення: ОС Windows 10) Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office, телекомунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome).	1-9
3.	Фліпчарт	1-9
4.	Аудиторія для проведення ігор малої та середньої рухливості/ дитячий майданчик	4-9
5.	Роздатковий матеріал	1-9

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- Базовий компонент дошкільної освіти. Державний стандарт дошкільної освіти. 2021. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doskilynnoi%20osvity.pdf
- Васильєва М. В., Нечипоренко Л. В. (2020). *Ігрові технології в розвитку мовлення дітей дошкільного віку*. Львів: Світ.
- Гавриш Н. В., Хом'як І. П. (2019). *Теорія і практика розвитку мовлення дітей дошкільного віку*. Харків: Основа.
- Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження / Упоряд.: О. Г. Косенчук, І. М. Новик, О. А. Венгловська, Л. В. Куземко. Харків: Вид-во «Ранок», 2021. 240 с.
- Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. Київ, К: ун.-т ім. Б. Грінченка. 2020. 440 с.
- Дошкільна педагогіка: підручник / Тамара Поніманська. 4-те вид., переробл. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с. (Серія «Альма-матер»).
- Іваниця Н. В. (2020). *Лінгводидактика в дошкільній освіті: методичні засади розвитку мовлення дітей*. Київ: Генеза.
- Карась Т. М. (2021). *Методика навчання рідної мови в дошкільних навчальних закладах*. Київ: Либідь.
- Ковальчук Т. В. (2020). Використання мультимедійних засобів для розвитку мовлення дітей дошкільного віку. *Наукові записки Ніжинського державного університету*, 1(30), 112-118.
- Моніторинг досягнень дітей дошкільного віку згідно з Базовим компонентом дошкільної освіти: методичний посібник / упоряд.: Н. М. Шаповал, В. О. Левченко, Г. М. Остап'юк та ін.; за заг. ред. Н. М. Шаповал, О. М. Кулик, Т. В. Киричук. 3-тє вид., зі змін. Тернопіль: Мандрівець, 2021. 184 с.
- Романова А. С. (2019). Формування комунікативних навичок дітей дошкільного віку за допомогою сюжетно-рольових ігор. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*, 4(58), 33-39.
- Савченко Л. М. (2021). Використання інтерактивних методів у лінгводидактиці дошкільної освіти. *Педагогіка і психологія професійної освіти*, 3(69), 45-52.

13. Шевченко М. П. (2022). Методичні прийоми розвитку зв'язного мовлення у дітей старшого дошкільного віку. *Актуальні проблеми педагогіки*, 2(15), 95-101.

ДОДАТКОВІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ:

10. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). 2021. URL: <http://surl.li/qvzmiu>.

11. Богуш А. Вибрані науково-педагогічні статті / Упоряд. Л.В. Калуська / За заг. ред. А.М. Богуш. – Тернопіль : Підручники і посібники. 2019. – 304 с.

12. Освітні програми розвитку, виховання та навчання дітей раннього та дошкільного віку. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/programi-rozvitku-ditey>.

13. Столяр М., Береговська Т. Право дитини на гру: чому це важливо для гармонійного розвитку дошкільнят. ГО «СМАРТ Освіта». URL: <https://nus.org.ua/articles/pravo-dytyny-na-gru-chomu-tse-vazhlyvo-dlya-garmonijnogo-rozvytku-doshkilnyat/>

14. International Play Association Article 31 For Children.. URL: <https://ipaworld.org/wp-content/uploads/2023/04/Ukrainian-Portrait-poster-layout-FINAL.pdf>

15. Ковальова Н. Гра – розвиток, діяльність, навчання. ВГО «Асоціація працівників дошкільної освіти України»; ЮНІСЕФ «Книжкова полиця», 2023. 35 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1EGvSQO5HMa8ANnwBSxkqCqY1Wm69Jj0d/view>.

16. Рекомендації для щоденної підтримки ментального здоров'я дітей в закладах дошкільної освіти «Гратися не боятися». ВГО «Асоціація працівників дошкільної освіти України»; ЮНІСЕФ «Книжкова полиця», 2024. URL: https://drive.google.com/file/d/1Zw571QVptXJks3IN_g5WY8WtI_s7opvK/view

17. Товкач І.Є. Підготовка майбутніх вихователів до взаємодії з батьками щодо формування в дітей основ культури читача. *Народна освіта*. Випуск 2 (41) 2020. https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=6188

18. Товкач І.Є. Розуміння й усвідомлення дітьми старшого дошкільного віку мовлення як психолінгвістичні феномени // Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том 4. Психологія розвитку дошкільника. Випуск 16. 2020. С. 195-209. Режим доступу: <http://www.apppsychology.org.ua/index.php/ua/arkhiv-vydannia/tom-4/vipusk-16-2020>

19. Товкач І.Є. Рослини: квіти та трави : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2019. 80 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).